

21. ročník konference Provoz vodovodů a kanalizací

Radka Hrdinová

Odborná konference Provoz vodovodů a kanalizací se zaměřila především na již schválenou a připravovanou českou i evropskou legislativu, která výrazným způsobem promění podmínky pro činnost vodohospodářských společností.

První den konference proběhnul diskuzní stůl se zástupci Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva financí, Státního zdravotního ústavu a Ministerstva průmyslu a obchodu

21. ročníku konference se 1.–2. listopadu 2023 v libereckém Wellness hotelu Babylon letos zúčastnilo více 605 odborníků, tedy rekordní počet ve více než dvacetileté historii této akce. Konference se konala pod záštitou ministra zemědělství Marka Výborného, ministra životního prostředí Petra Hladíka, hejtmána Libereckého kraje Martina Půty a primátora statutárního města Liberce Jaroslava Zámečnicka.

Na konferenci se zaregistrovalo 605 účastníků

Programový výbor konference, kterou pořádá Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR, z. s. (SOVAK ČR), vybral pro letošní ročník dvacet jedna příspěvků zaměřujících se s velkou převahou na českou a evropskou legislativu, a to i s ohledem na velký počet zásadních legislativních změn, se kterými se obor již v této chvíli vypořádává, nebo v blízké budoucnosti bude muset vypořádat. „V našem oboru se během roku koná několik konferencí, které jsou zaměřeny převážně na inovace, na aplikaci vědy a výzkumu. Tato akce se od nich liší. Cílí na top manažery a statutární zástupce vodárenských společností a zabývá se tématy, která jsou důležitá pro strategické rozhodování a budou ovlivňovat obor na mnoho let dopředu,“ přiblížil koncept dvoudenní konference Ing. Vilém Zák, ředitel a člen představenstva SOVAK ČR.

V zaplněném konferenčním sále zahájil dvoudenní akci Ing. Miloslav Vostřý, předseda představenstva SOVAK ČR,

který vyzdvihl roli konference jako prostoru pro odborný dialog. Účastníky konference poté přivítali hejtmán Libereckého kraje Martin Půta a primátor Liberce Jaroslav Zámečnick. Ten je zástupcem města Liberce v dozorčí radě Severočeské vodárenské společnosti a. s., jednoho z generálních partnerů konference. „Mám tak šanci alespoň z dálky nahlédnout do vaší těžké a odpovědné práce. Koneční spotřebitelé, kteří doma otočí kohoutkem, si neumí představit, co pro to děláte,“ řekl při příležitosti zahájení konference Jaroslav Zámečnick. Účastníky konference v Liberci přivítal také RNDr. Petr Kubala, předseda Svazu vodního hospodářství, z. s., který připomněl mimo jiné aktuální otázky spojené se zabezpečeností vodních zdrojů v následujících desetiletích.

Vlastní program konference zahájili příspěvky věnovanými 30. výročí svých společností Ing. Bronislav Špičák, generální ředitel Severočeské vodárenské společnosti, a. s., a Ing. David Votava, generální ředitel společnosti Severočeské vodovody a kanalizace, a. s. (Oba jsou zároveň členy představenstva SOVAK ČR.) Jejich příspěvky ukázaly na příběhu vlastnické a provozovatelské společnosti, které poslední tři desetiletí pečují o vodohospodářskou infrastrukturu a dodávky vody v severních Čechách, jak dlouhou a komplikovanou cestu za toto období celý vodohospodářský obor má za sebou i jakým výzvám dnes čelí. Patří k nim bohužel i příliš časté a rychlé změny legislativy, která jej reguluje.

„Bohužel se začínáme dostávat do situací, kdy rychlost změn je větší než naše schopnost na ně reagovat. To bude myslím v blízké době největší problém nás všech. Budeme schvalovat legislativu, o které budeme dopředu vědět, že ji nejsme schopni naplnit. Už v okamžiku, kdy uvádíme některá zařízení do provozu, bychom měli začít připravovat jejich rekonstrukci na vyšší standardy,“ řekl během svého vystoupení David Votava. Upozornil také na to, že náklady spojené s neustálými změnami v regulaci mohou vodohospodářské společnosti zaplatit z jediného zdroje – z ceny za vodu. I to by podle jeho názoru měla brát politická reprezentace při přípravě nové legislativy v potaz.

Nosnou částí programu úvodního dne konference Provoz vodovodů a kanalizací byla letos již potřetí debata se zástupci regulátorů. U diskuzního stolu se sešli Ing. Jiří Duda z Ministerstva zemědělství, Ing. Lukáš Teklý, který zastupoval Ministerstvo financí, Mgr. Martin Pták z Ministerstva životního prostředí, MUDr. František Kožíšek ze Státního zdravotního ústavu (za Ministerstvo zdravotnictví) a Ing. Pavlína Kulhánková z Ministerstva průmyslu a obchodu. Moderátor, kterým byl Pavel Hájek (ivodarenstvi.cz), pokládal kombinaci otázek připravených programovým výborem (na ty měli diskutující možnost se předem připravit) a otázek položených přímo na místě z publika prostřednictvím mobilní aplikace.

Zástupci regulátorů diskutovali o cenovém výměru i cenách energií

Položené dotazy zahrnovaly celou širší aktuální problematiku regulace oboru. Diskutováno bylo téma atomizace a disproporce v přístupu regulátorů k malým a velkým provozovatelům a vlastníkům vodohospodářské infrastruktury – například vyšší náklady, které ponese velké společnosti v souvislosti s novou legislativou týkající se kybernetické bezpečnosti nebo kritické infrastruktury, nebo vymahatelnost povinností u malých subjektů. Tuto disproporci však přítomní zástupci regulátorů za zásadní nepovažují. „Z pohledu legislativy se snažíme nerozlišovat, jednoznačně jsme například odmítli návrhy Svazu měst a obcí, aby velmi malé subjekty neměly stejné povinnosti. Pokud je nevládají, nevládají ani provozovat vodohospodářskou infrastrukturu a měly by hledat jiné řešení,“ řekl k tomu Lukáš Teklý. Připomněl zároveň, že v souvislosti se zavedením nového cenového výměru Ministerstvo financí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství intenzivně oslovuje všechny subjekty působící v oboru, které povinnosti dané cenovým výměrem neplní. „V současné době jsme speciálnímu finančnímu úřadu předali seznamy stovek subjektů, o kterých se domníváme, že měly splnit povinnosti plánovacích a vyrovnávacích kalkulací, ale neudělaly to,“ dodal Lukáš Teklý. Jedná se podle něj o stovky subjektů, které nereagovaly na opakované výzvy. Upozornil také, že vyšší náklady například na kybernetickou bezpečnost mohou velké společnosti zahrnout do nákladů, a tedy i do svých cenových kalkulací.

Diskuze se dotkla takových témat, jako jsou náklady na energie včetně ceny za využití distribuční sítě v rámci sdílené energetiky nebo změn v ceně regulované složky, postupu MZ při aktualizaci seznamu relevantních metabolitů pesticidů, zařazení mikroplastů na evropský watch list nebo odhadů nákladů očekávaných v souvislosti s připravovanou směrnicí o čištění městských odpadních vod kvůli zpřísnění limitů pro dusík a fosfor nebo změnám v klasifikaci aglomerace. „Pokud by novou hranicí bylo 1 250 EO, hovoříme zhruba o dalších 500 aglomeracích, kdybychom se posunuli k hranici 750 EO navrhované Evropským parlamentem, bude se to týkat dalšího zhruba tisíce aglomerací,“ přiblížil možné dopady připravované legislativy Martin Pták. ČR přitom zatím v požadavcích na odkanalizování neplní ani kritéria současné legislativy. (Záznam diskuzního stolu se zástupci regulátorů je k dispozici na YouTube kanálu SOVAK ČR.)

Následující tři přednáškové bloky kombinovaly příspěvky soustředující se na dopady již dříve přijatých změn v legislativě na činnost vodohospodářských společností a příspěvky informující o změnách nově přijatých, nebo v blízké budoucnosti očekávaných. Už jen počet příspěvků jim věnovaným prokazuje, že zaměření programu konference právě na legislativní změny bylo více než oprávněné. „Je pro to logický důvod, legislativa pro naši práci v posledním období vytváří značně nestabilní prostředí. Je třeba se na změny připravovat, ale také upozorňovat na to, že legislativa by měla být ‚trvanlivější‘. Zvláště když se k tomu navíc jako nyní přidá nestabilita makroekonomická, politická i geopolitická, je složitě určit, na co je třeba se zaměřit,“ říká Bronislav Špičák.

Odborný program přednášek uzavíral blok Inovace

Na konferenci prezentovaly své služby, výrobky a technologie 65 firem

První den byl věnován legislativě

První blok věnovaný legislativě zahájila přednáškou poskytující přehled o aktuálních novinkách Mgr. Barbora Veselá, ČEVAK a. s., předsedkyně právní komise SOVAK ČR, a to včetně relevantních změn v novelách stavebního zákona, zákona o ochraně oznamovatelů nebo o zadávání veřejných zakázek. JUDr. Iva Horošková z advokátní kanceláře GÖRGES & PARTNERS poté shrnula ve svém příspěvku změny, které přinesla transpoziční novela zákoníku práce. Největší prostor dostaly příspěvky věnované zkušenostem s aplikací cenového výměru. Z právního pohledu se tématu věnoval Mgr. Lukáš Nohejl, advokátní kancelář Kaplan & Nohejl, člen právní komise SOVAK ČR. Se zkušenostmi s aplikací cenového výměru z ekonomického pohledu se pak se

Držitelky ocenění Osobnost skupiny Severočeská voda Ing. Jana Michalová (vlevo) a Čestný člen SOVAK ČR Ing. Radka Hušková (vpravo)

zaplněným sálem podělil ve vynikající přednášce nabízející řadu konkrétních podnětů pro úpravu cenového výměru pro další regulační období Ing. Stanislav Váňa, ČEVAK a. s., předseda ekonomické komise SOVAK ČR. Přestože cenový výměr přinesl řadu pozitivních změn, zaslouží si podle něj kritiku například za to, že zachoval 7% meziroční navýšení průměrného zisku, přestože současně s tím regulátor zvýšil tlak na tvorbu zisku pro plán financování obnovy. I vzhledem k tomu, že cenový regulátor připouští jako férovou hodnotu průměrného zisku 0,49 % z hodnoty VUME, považuje Stanislav Váňa limit 7% navýšení za nadbytečný, navíc když má cenový regulátor díky zasilání kalkulací dostatečný nástroj pro sledování případných excesů. Změny by uvítal také v regulaci oprávněnosti výše nájemného nebo vyrovnávací kalkulace, která převádí veškeré úspory odběrateli a nemotivuje tak dostatečně vlastníky a provozovatele k investicím do efektivity.

V bloku přednášek věnovaných naplňování směrnice pro pitnou vodu vystoupil prof. RNDr. Tomáš Cajthaml, DSc., z Mikrobiologického ústavu Akademie věd ČR s příspěvkem Nová Rámcová směrnice o vodách z hlediska farmak v kontextu ČR. Na základě výzkumu sledujícího koncentrace vybraných látek v povodí Vltavy konstatoval, že u nich regulace navrhované v novele pro léčiva odpovídají situaci v České republice. Dopady novely zákona o ochraně veřejného zdraví na obor sledovala ve své přednášce Ing. Radka Hušková, Pražské vodovody a kanalizace, a. s., předsedkyně komise laboratorní SOVAK ČR. Transpoziční novela zákona vyvolaná požadavky evropské směrnice pro pitnou vodu 2020/2184 byla vydána 1. 7. 2023. Mimo jiné ve-

Součástí bohatého programu společenského večera bylo i vystoupení Cimbálové muziky Dušana Kotlára

dle dosavadních hygienických limitů pitné vody zavádí nové směrné a referenční hodnoty nebo zpřísňuje podmínky, za kterých je možné požádat o mírnější hygienický limit (výjimku), významně také rozšiřuje posuzování a řízení rizik částí povodí souvisejících s odběry surové vody a systému zásobování pitnou vodou. Příspěvek poskytl také cenný přehled změn v prováděcích předpisech. Investiční náklady vyvolané novelou odhadla Radka Hušková na základě v současnosti známých dat na 37,5 až 54 miliard. Jak ovšem připomněl Petr Kubala v následujícím vystoupení, tyto investice budou mít smysl pouze v případě, že bude odkud vodu brát – představil nová data k zabezpečení zdrojů vody, která v tomto ohledu nejsou příliš optimistická.

Závěrečný blok prvního konferenčního dne byl věnován směrnici pro čištění městských odpadních vod. Aktuální právní stav v oblasti čištění a odvádění městských odpadních vod v současné legislativě s ohledem na ni podrobně rozebral Ing. Filip Warner, Ph.D., Energie AG Bohemia, člen komise pro čistírny odpadních vod SOVAK ČR. Pohled EurEau doplnila v online příspěvku Paula Lindell, předsedkyně komise EurEau EU2 pro odpadní vody – pojmenovala mimo jiné hlavní obavy sdružení, spojené i s ambiciózními požadavky na čištění odpadních vod nebo na energetickou neutralitu. Technologickým řešením umožňujícím splnit požadavky připravované směrnice se ve svém příspěvku věnoval Ing. Libor Novák, aqua4you s. r. o.. Několikrát přitom ale zdůraznil, že dokud nebudou určeny limity, není možné odhadovat náklady. Popsal principy pro rozhodování o změnách technologií v souvislosti s přísnějšími požadavky na odstraňování fosforu a dusíku a věnoval se také technologickým předpokladům pro kvartérní čištění s použitím aktivního uhlí nebo ozonu. U něj bude podle něj rozhodování o to komplikovanější, že investiční a provozní náklady již zprovozněných ČOV s instalovanou technologií kvartérního čištění značně fluktuují. Provozní náklady pouze pro odstraňování mikropolutantů u těchto projektů se pohybují mezi 5,7 až 13,5 centy na m³ odpadní vody. Blok přednášek uzavřel prof. Ing. Jan Bartáček z Ústavu technologie vody a prostředí VŠCHT Praha příspěvkem věnovaným požadavkům na sledování vybraných zdravotních ukazatelů v navrhované směrnici. Připomněl v něm, že členské státy budou mít povinnost sledovat alespoň v nátoku na městské ČOV vybrané hygienické hrozby, včetně například SARS-CoV-2 nebo poliovirů a dalších virů podle potřeb. Podle prof. Bartáčka si VŠCHT ověřila, že je schopná vyvinout metodiku pro zcela nový cíl v řádu 2–3 týdnů.

Oceněny byly tři osobnosti oboru

Ocenění Čestný člen SOVAK ČR bylo v průběhu prvního konferenčního dne uděleno Ing. Radce Huškové. Po celou svou kariéru zůstala věrná společnosti Pražské vodovody a kanalizace, a. s. (PVK), v níž po deset let působila jako technická ředitelka. Již 25 let je předsedkyní komise laboratorní SOVAK ČR a působí také v redakční radě časopisu Sovak, ve kterém publikovala řadu cenných odborných příspěvků. Ocenění jí bylo uděleno za vysokou odbornou, dlouholetou a obětavou práci nejen pro SOVAK ČR, ale pro celý vodohospodářský obor a také za aktivní vedení komise laboratorní, kde koordinuje zavádění nových poznatků do laboratorní praxe a své bohaté zkušenosti předává svým kolegům.

Severočeská vodárenská společnost a. s. a společnost Severočeské vodovody a kanalizace, a. s., které byly generálními partnery konference, u příležitosti 30. výročí svého založení udělily ocenění Osobnost skupiny Severočeská voda Ing. Ivu Sušickému za jeho zásluhy o vznik obou akciových společností a Ing. Janě Michalové za její dosavadní práci, kterou výrazně přispěla k rozvoji vodárenství na severu Čech.

V průběhu obou dvou konferenčních dnů byla řada příležitostí pro networking, a to včetně návštěvy doprovodné výstavy,

na níž své výrobky a služby představovaly 65 prezentujících firem, z nichž velká část podporuje podzimní konferenci SOVAK ČR pravidelně. „Jsme tu prakticky všichni,“ potvrdil u stolu určeném pro prezentaci jednotlivých firem Jiří Fábera ze společnosti HAWLE ARMATURY, spol. s r. o., který ocenil vysoký počet účastníků konference. Ten vyzdvihl i René Hamberger ze stavební společnosti Pfaffinger BAU SE. „Rozhodně nám stojí za to sem přijet. Naše vodárenská divize je jedním z pilířů naší činnosti, je pro nás důležité být v kontaktu se zákazníky i výrobci ve vodohospodářském sektoru,“ dodal.

Někteří z vystavovatelů si našli čas i na návštěvu přednáškového sálu. „Nějsme vodárenská společnost, témata věnovaná reportingu nebo uhlíkové stopě jsou ale zajímavá i pro nás jako pro softwarovou firmu, která s vodáři spolupracuje,“ poznamenal Jan David ze společnosti GIST, s. r. o.

Jako již tradičně byl součástí programu také slavnostní večer, který zahájili předseda představenstva SOVAK ČR Miloslav Vostrý a ředitel SOVAK ČR Vilém Žák poděkováním partnerům konference, mezi nimi v první řadě generálním partnerům, jimiž byli skupina Severočeská voda, Severočeská vodohospodářská společnost a společnost Severočeské vodovody a kanalizace.

Taxonomie jako jeden z nástrojů pro změnu pohledu na ČOV

Druhý konferenční den byl věnován uplatnění evropské taxonomie v českých podmínkách a inovacím v oboru. Blok přednášek věnovaných taxonomii zahájil prof. Ing. Vladimír Kočí, Ph.D., MBA, z Ústavu udržitelnosti a produktové ekologie VŠCHT Praha. Soustředil se na vysvětlení principů za výpočty uhlíkové stopy a podrobně se věnoval technickým screeningovým pravidlům (taxonomii), která do budoucna výrazně ovlivní investice do vodohospodářské infrastruktury.

Filip Wanner v přednášce Taxonomie EU z pohledu České republiky nabídl podrobný přehled kritérií a výkonnostních ukazatelů, které budou důležitým rámcem pro rozhodování o investicích. Taxonomií nastavené výkonnostní cíle pro snižování ztrát vody v trubní síti, snižování energetické náročnosti, zvyšování energetické soběstačnosti nebo snižování produkce skleníkových plynů se mají stát nástrojem pro prosazení principu udržitelnosti. Přednáška Ing. Viléma Žáka a Ing. Miroslava Kose, CSc., MBA, předsedy redakční rady časopisu Sovak, přidala informaci o činnosti mezirezortní pracovní skupiny složené ze zástupců Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, Státního fondu životního prostředí ČR a SOVAK ČR, zabývající se implementací taxonomie EU do české legislativy. V letošním roce se soustředila na analýzu legislativy, přípravu metodiky pro energetické audity ČOV (zahájeny pilotní projekty) a na tvorbu národního standardu energetického reportingu, o který má být pro účely hodnocení energetické náročnosti a výpočtu uhlíkové stopy ČOV doplněno VUMPE. Ujasnit bude třeba hranice systému pro hodnocení uhlíkové stopy ČOV. Jak poukázal Miroslav Kos, výhledovým cílem je transformace ČOV na zařízení pro obnovu zdrojů, ať už jde o energii, živiny (dusík a fosfor) nebo vyčištěnou vodu – taxonomie EU a technická screeningová kritéria v ní obsažená jsou vedle připravované směrnice o čištění městských odpadních vod jedním z nástrojů, které obor budou k tomuto cíli směřovat.

Poděkování představitelů SOVAK ČR generálním a hlavním partnerům konference

Závěrečný blok konference byl věnován inovacím, i do něj se však promítla problematika udržitelnosti a klimatické změny. Ing. Karel Eminger, SčVK, představil auditoriu výsledky analýzy zabezpečení dodávky vody do vodárenských soustav v severních Čechách, která byla realizována v letech 2021–2022 s cílem vyhodnotit vliv klimatické změny na kapacitu zdrojů v časovém horizontu let 2030 a 2050. Analýza určila 70 rizikových oblastí, navržena pro ně byla specifická opatření. Příkladem může být návrh posílení zabezpečení zásobování Lovosicka převodem vody z Mostecká a Lounska. Přednáška Ing. Jiřího Rosického, Pražská vodohospodářská společnost a. s., představila

Závěrečným bodem programu byla exkurze na Úpravnu vody Bedřichov

filozofii rekonstrukce tzv. staré vodní linky pražské Ústřední čistírny odpadních vod (ÚČOV). „Dosud jsme chápali odpadní vody jako něco, co musíme „vyřešit“, abychom neznečišťovali životní prostředí. Přichází ale nový trend, který vidí obrovský potenciál například ve zpracování kalů nebo produkci biometanu pro výrobu tepla,“ uzavřel svou přednášku Jiří Rosický. Další dva příspěvky v přednáškovém bloku byly zaměřeny na digitalizaci oboru. Mgr. Jiří Čtyroký, Ph.D., z Institutu plánování a rozvoje hlavního města Prahy, informoval o přípravě Digitální mapy České republiky a Ing. Petr Sýkora, Ph.D., se s účastníky konfe-

rence podělil o aktuální zkušenosti PVK a Pražské vodárenské společnosti se zaváděním BIM do vodárenské praxe a o propojování BIM s dalšími informačními systémy, které tyto společnosti využívají.

Konference Provoz vodovodů a kanalizací byla zakončena odbornou exkurzí na Úpravně vody Bedřichov, kterou pro její účastníky uspořádala společnost SčVK.

Anketa mezi vystavovateli: Jak vnímáte roli SOVAK ČR a konference Provoz vodovodů a kanalizací?

Se SOVAK ČR spolupracujeme dlouho, protože jako organizace včetně jejího zacílení nám dává smysl. Pohybujeme se i v jiných segmentech, a tam ten smysl někdy postrádáme. Konkrétně na této konferenci se setkáváme s lidmi, kteří jsou naši zákazníci i konkurenti. Je to inspirativní a rozhodně se tu člověk vždycky dozví něco nového, počínaje technologiemi a konče výběrem místa.

Petr Bartoš, MBA, Kamstrup A/S

Konkrétně tato konference je pro nás až klíčová. Jezdí sem řada našich zákazníků, jsou tu zástupci majitelů sítí i provozovatelů a na ně navázání dodavatelé. Samozřejmě že se tu pochlubíme novinkami, ale o těch naši zákazníci většinou vědí z naší komunikace, tady jim především chceme dát najevo, že se o ně zajímáme.

Jiří Fábera, HAWLE ARMATURY, spol. s r. o.

Partnery SOVAK ČR jsme už řadu let a tato akce pro nás má velký význam, protože sem jezdí vyšší management, který nakonec rozhoduje o tom, jestli se náš materiál použije, nebo nepoužije. Za léta, kdy v tomto oboru působíme, se většinou známe, tady je prostor si neformálně promluvit. Kdybychom tu nebyli, budou se všichni ptát, co s námi je.

Robert Kostolány, EUTIT s. r. o.

SOVAK ČR vnímám pozitivně, jsme také přidruženým členem. Ocenil bych ale možná, kdyby nám docházely například pozvánky na komise, abychom mohli jako přidružení členové zvážít, jestli se také nechceme k něčemu vyslovit. Rozumím ale, že by tím narostla administrativa, byť i mezi dodavateli jsou tací, kdo mají vhlad do problematiky a mohli by přispět.

Ing. Jiří Beneš, DISA s. r. o.

Jako přidružený člen jsme získali novou perspektivu, která nám dříve chyběla. Díky účasti na akcích, jako je tato, máme možnost potkávat se mimo oficiální prostor. Je tu také velká koncentrace lidí, s nimiž se můžeme setkat face to face, což je v době, kdy se všechno řeší přes e-mail nebo Teams, velmi cenné.

Petr Pech, KBS – PUMPY + ARMATURY, s. r. o., koncern

Anketa mezi účastníky konference

Stěžejním tématem letošní konference Provoz vodovodů a kanalizací byly četné změny v evropské i české legislativě, které do budoucna výrazně promění celý obor vodního hospodářství. Účastníkům akce jsme proto položili anketní otázku:

Je z vašeho pohledu připravovaná evropská legislativa pro obor vodního hospodářství spíše výzvou, nebo rizikem?

Ing. Petr Sýkora, Ph.D., Pražské vodovody a kanalizace, a. s.

Novou evropskou legislativu, a mám na mysli především revizi Směrnice 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod (UWWTD), chci vnímat jako pozitivní výzvu pro náš obor, ale i pro Českou republiku, ačkoliv je jasné, že zpřísnující se požadavky, a to řekneme i v konečném „kompromisním“ znění směr-

nice, přinesou zcela jistě obrovské finanční náklady, ať již investiční, kde můžeme hovořit o nižších stovkách miliard, tak náklady provozní, kde můžeme očekávat nárůst v jednotkách stovek milionů ročně.

Aby (věřím, že dobrá) myšlenka směrnice nezpůsobila totální rozklad vodního hospodářství v ČR a nezatížila koncového odběratele nesmyslnou a sociálně neúnosnou cenou, je nezbytné i v tuto chvíli vyvíjet maximální úsilí pro dosažení racionálního znění směrnice a především jejího následného transponování do národních právních předpisů.

Je nutné získat čas na zapojení veřejnosti a nastavení celospolečenské zodpovědnosti, tzn. opravdu řešit problémy od jejich příčiny (eliminovat vypouštění nežádoucích látek a/nebo vod do kanalizace), nikoliv od jejich důsledků, tak jako to můžeme vnímat např. v případě limitů na odtocích vyčištěných odpadních vod z ČOV nebo u odlehčovacích komor.

Je nezbytné získat čas a zajistit mezioborové propojení odborníků, tj. zapojení nejen technických oborů, ale také oborů sociologických, ekonomických a přírodních věd. Dokázat změnit chápání nás všech a podpořit vývoj a aplikaci nových přístupů. Čistírnu odpadních vod již nelze vnímat jako zařízení na čištění odpadních vod, ale jako „recyklační centrum vody, energie, materiálu a informací“.

Jako zcela zásadní podmínku racionální implementace směrnice vnímám nepřipustění atomizace a extremismu v případě jakékoliv diskuze týkající se vody! Je naprosto nezbytné, aby k vodě bylo přístupováno se stejnou vahou jako k jiným strategickým surovinám. Nelze stále jen zpřísnovat požadavky, regulovat hospodářský výsledek provozních společností a očekávat trvalé zlepšování. Je nutno regulovat náklady (např. prostřednictvím zavádění digitalizace) a vytvořit tak ekonomický prostor pro „soutěž“ o trvalé zlepšování.

Aby došlo k naplnění „dobré myšlenky“ směrnice a na evropskou legislativu nebylo nutné nahlížet jako na rizikovou, je nezbytné vytvořit prostor pro profesionální provozování vodohospodářských systémů a nepřipustit atomizaci a přenesení zodpovědnosti v tomto smyslu na jednotlivce nebo kontrolní orgány státní správy.

Ing. Stanislav Váňa, ČEVAK a. s., předseda ekonomické komise SOVAK ČR

Riziko. Ještě nemáme splněnou ani první fázi směrnice, která platí od roku 1991, a čistírny, které jsme podle jejich požadavků postavili, jsou stále zánovní – staré deset nebo patnáct let. Ještě nejsou zaplacené a už se do nich chystáme investovat znovu, chystáme se v podstatě rozbít, co jsme postavili, a začít znovu.

To se musí projevit navýšením vodného a stočného pro koncového spotřebitele, protože jiný subjekt, který by to zaplatil, tu není. Navýšení přitom bude výrazné. Nejde jen o technologie umožňující lepší čištění. Pokud mají být čistírny odpadních vod uhlíkově neutrální, bude to znamenat další obrovské investice. Bude to koncový spotřebitel ochotný akceptovat? Protože nepůjde o zvýšení ceny o haléře, ale spíše v nižších desítkách korun. Další otázkou je, jestli toto řešení přinese požadovaný výsledek. Stále ještě nečistíme celé vesnice, ale začneme stavět kvartérní čištění?

Jako ekonomovi mi to nedává smysl. Když postavíme čistírnu, měla by si na sebe vydělat, morálně zastarat a teprve po dvaceti nebo třiceti letech se bavme o dalším skokovém zlepšení, které jsme mezitím identifikovali jako potřebné. Začínat znovu teď prostě nedává smysl.

Ing. Josef Máca, VODÁRNA PLZEŇ a. s.

Přináší v zásadě obojí, výzvu, i riziko. Výzva to bude především u terciárního a kvartérního čištění. Ale zároveň to bude

i problém, protože se střetnou dva protichůdné trendy. První je povinnost lépe čistit sloučeniny dusíku a fosforu nebo mikroplutanty, ale proti tomu jde druhý trend, snaha, aby byly čistírny odpadních vod uhlíkově neutrální, energeticky soběstačné. Pokud ale máme lépe čistit, pak musíme spotřebovat více energie. To už bych nenazval výzvou, ale skutečným problémem. Přitom ještě nevíme, jaké budou finální hodnoty, na které se budeme muset dostat. Především větší čistírny se musí v souvislosti se směrnicí pro čištění městských odpadních vod připravit pro terciární a kvartérní čištění, navrhnout a realizovat pro ně funkční řešení přitom bude náročné na finance i na čas. Podle dosavadních návrhů bychom měli dostat přechodný prostor, stát to ale bude rozhodně víc, než se tvrdí v důvodové zprávě.

Ing. Jiří Rosický, Pražská vodohospodářská společnost a. s.

Plak, který vyvolává legislativa, má kladné i záporné stránky. České čistírenství se v posledních třiceti letech posunulo, byla vybudována řada čistíren, další se obnovují. Je samozřejmě správné, aby plak nepolevoval, ale pokud bude prosazena směrnice o čištění městských odpadních vod, mohl by být nesmyslně silný. Kdyby skutečně prošla povinnost pro města nad 100 000 obyvatel čistit na průměrný dusík 6 mg? V roce 2018 jsme dostavěli novou vodní linku a máme připravenou rekonstrukci stávající linky ze 60. let minulého století. Obě se stavěly na 10 mg, limit 6 mg nesplní. U každé stavby jde o investici za šest miliard, a teď je budeme muset okamžitě rekonstruovat? Přitom ani není jasné, zda to zásadním způsobem pomůže životnímu prostředí. Bude-li směrnice prosazena, dopadne pravděpodobně jako ta minulá. Ani velké celky ji nebudou desítky let plnit a budou žádat o výjimky. Mezitím konkrétně v Praze bude třeba získat prostředky na rekonstrukci stávající vodní linky nebo dofinancovat kalové hospodářství. Jde také o cenu vodného a stočného.

Mgr. Lukáš Nohejl, advokát, Kaplan & Nohejl, advokátní kancelář, s. r. o., člen právní komise SOVAK ČR

Změny v legislativě, ať už na základě evropské nebo vnitrostátní legislativy, jsou velmi časté, což je jednoznačně negativní jev. S jejich zpracováním pak mají problém i právníci – než zjistíme, jak novou legislativu vykládat, už je všechno jinak. Starosta malé obce nemá šanci se ve všech novelách a transpozicích orientovat. Například nový občanský zákoník platí od roku 2014 a trůfám si říct, že celá řada jeho ustanovení stále ještě není výkladově ukotvená. Předvídatelnost práva je zásadní, právní jistota ale při neustálých změnách a nejasných výkladech mizí. Dochází pak k rozporu mezi právem a praxí, protože praxe podle práva nepostupuje. Řada novinek se přitom ani netýká přímo vodárenství – na právní komisi se zabýváme whistleblowingem, GDPR, kybernetickou bezpečností, kritickou infrastrukturou. Bylo by třeba zbrzdit legislativní smršť, smířit se s tím, že předpisy mohou být nedokonalé, a soustředit se na to, aby byly vykládány ve smyslu zdravého rozumu a jednoznačně. Myslím, že by veřejná správa měla být méně autoritativní a měla by více na-

slouchat adresátům právních norem, hledat shodu na řešení, které bude nejen chránit spotřebitele, ale také brát ohled na oprávněné potřeby vlastníků a provozovatelů. Nyní apriori převládá ze strany autorit názor, že dotčené subjekty chtějí pravidla porušovat.

Ing. Ladislav Haška, VODÁRENSKÁ AKCIOVÁ SPOLEČNOST, a. s.

Je to obojí. Výzva je bezpochyby snižování spotřeby energie. Riziko jsou parametry pro čištění, jak jsou nastavené v návrhu směrnice pro čištění městských odpadních vod. Budou znamenat obrovské investice, a je otázka, jestli se vůbec vyplatí do všech stávajících objektů takto investovat. Až tak velký problém to nebude u velkých čistíren, které se již dnes mohou pohybovat na úrovni 1,5 mg, malé čistírny to ale jednoduše neumí a umět nebudou, nekontinuální zatížení je v tomto ohledu problém. Napomáhají tomu i správní orgány, které spíš povolí pět čistíren o kapacitě 500 EO, než jednu o kapacitě 3 000 EO. Na jednu stranu apelují na scelování, na druhou stranu rozdávají obcím dotace na budování vlastních zdrojů vody, na vlastní čistírny a říkají, buďte nezávislí. Nechtě obce vlastní infrastrukturu, ale z pohledu provozování je pro mě jedna čistírna o 100 000 EO atraktivnější než deset malých. I na malé čistírně musí být lidé, musím tam dovážet chemikálie. Zato tam nemám kalové hospodářství, protože bych se nedopltil. Tohle je jeden z mnoha problémů oboru a jeho řešení je v rukách krajských úředníků, vodoprávních úřadů a ministerstev.

Ing. David Votava, Severočeské vodovody a kanalizace, a. s., člen představenstva SOVAK ČR

Slovo výzva mi pro pojmenování toho, co nás čeká, připadá hodně eufemistické. Riziko zní možná příkře, ale v zásadě to zatím jinak asi nazvat nelze. V tuto chvíli stále ještě nevíme, co přijde a do kdy se s tím budeme muset vyrovnat. Víme jen, že to zřejmě bude mít hodně velký dopad do finančních zdrojů, které budeme muset ve stanoveném termínu vyřešit. Co se týká dotací, pokud přichází skoková změna, měl by ten, kdo ji vyvolá třeba právě zpřísněním legislativy, pomoci těm, kterých se to dotkne. Já ale mám obavu, aby to nebylo podobné jako u předchozí legislativy v oblasti čištění městských odpadních vod. Nejsem přesvědčen, že všechny dotační peníze dobehly přímo na ta opatření, která byla v důsledku zpřísněné legislativy realizována, určitě nedoběhly k našim společnostem. Obávám se, že nakonec jedním ze zdrojů, ne-li jediným zdrojem bude cena. Bylo by fér, aby politici, kteří takovou legislativu schvalují, současně lidem vysvětlili, že toto (řekněme) zlepšení životního prostředí bude mít nějaké náklady a tyto náklady budou promítnuty v ceně komodity.

Mgr. Radka Hrdinová
SOVAK ČR